

կուս. 227—373 Ղուկաս. 375—491 Յովհան-
նէս. 497—500 մագաղաթեայ պահպանակ:

ՅԵՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ. «Փառք ամենա-
սուրբ Երրորդութեան հաւրն ամենակալի... ուստի
շառաւիղն արհնութեան եւ սեռն բարի եւ ըն-
դրեալ հոգիւնկալ եւ աստուածահաճոյ հոգեւոր
մայրս մեր Մանան (պարտալ թողուած այսչափ)
ցանկացող եղեւ այսմ երանաւէտ եւ աստուածա-
խառն մատենին... յիշատակ իւր եւ ծնողաց իւրոց
Աստուածատրին եւ մօրն իւրոյ Մեծ Խաթունին,
որ ստացաւ սա ի հալալ արդեանց իւրեանց... եւ
եղ ի գիւղն իւր ի թիւն որ է մերձ առ Բերդակն...
յիշեալք եւ զմիաբան սուրբ ուխտիս, զաղբերն
իմաստութեան, զարի եւ զքաջ հռետորն մեր
զՍտեփաննոս եպիսկոպոսն: Ընդ նմին եւ զեղիւն
զբիշն զյեանեալս ի կարգաւորաց, զԹափուրս յա-
մենայն բարութեանց զՄեսրոպ, որ զանունն միայն
ունիմ եւ ոչ զգործն: Յիշեալք եւ զսրբանեալ
եղբայրքս մեր, զճնապիւրն եւ զսրբանեալ
զանդագար սաղմոսաւորն զՍտեփաննոս Աբեղայն,
զՄեւքիսեղ արեղայն զՄաթէոս արեղայն եւ զայլ
կրանաւոր սուրբ ուխտիս... արդ եղեւ զրաւ սուրբ
Աւետարանիս ի թվականութեանս Հայոց ԶԾԱ.
ձեռամբ մեղայապարտ գրչի Մեսրոպի...»:

ՏՐԷԷՐ ԷՐԷԷ յիշատակութեան. «Չունի որ իշ-
խանութիւն յիւր աղգէն եւ կամ յիւր տանէն որ
ծախէ կամ գրուած է: Բայց եթէ ինչ պատճա-
րանս, կ'աղաչեմ զհանգիստացող որ զյիշատակ սու-
րայ չը ջնջեցեն այլ խնամով եւ շորով պահեցեն,
գէ է սա հոգեւոր զաւակ եւ յիշատակ Մանանին,
եւ իւր հոգեւոր որդւոցն, Տ. Ստեփաննոսին, Պա-
հայարին եւ Ուսումակէին եւ Բաղդիարին եւ իւրեանց
ծնողաց Խաթերիսին որ գնեց զսայ Մանան մայրս
մեր եւ եղ յիշատակ ի դոցա տունն. յետ եւ գրե-
ցաւ մի մեղայգրէք: Աստուած ողորմեա Թաթարին
հոգւոյն, Խաթերիսին հոգւոյն եւ իւրեաց դստերն
Մայրամին հոգւոյն, եւ իւր որդւոյն Շատարեւին հո-
գւոյն եւ այլ պախի ջնջեցելոց հոգւոյն, որ վարագոյր
մը արւին եւ գրին յիշատակ ի Ս. Սարգիս. Աս-
տուած իւրոց վարձահատոյց լինի եւ իւրոց հոգւոյն
ողորմի եւ իւրոց բազում արքայութիւն պատրաստէ
եւ իւրոց մեղացն թողութիւն արտօցէ ամէն»:

«Փառք սկզբան եւ անսկզբան, ընդ
սկզբանն եւ սկզբնաւորին սկզբանց. անքնին զե-
րաբուն եւ համագոյ տէրութեանն, անորիշ բա-
ժանմանն եւ միոյ աստուածութեանն. հաւր ան-
սկիզբն եւ անձին անձնաւորութեան, եւ որդւոյ
ծննդեանն անսկզբան անեղապէս եւ անժամանակ,
ինքնարաւ իշխանութեանն եւ հոգւոյն երկու-
թեան, ի հօրէ անձառաքար բղիման յաւիտեանս
յաւիտենից ամէն: Արդ ես վերջին նուագեալ
ծնունդս Եկեղեցւոյ, մեղաւոր ու անպիտան Տէր
Թորոս երէցս որ եւ ի գեղջէն Պողոսոյ, եւ այժմ
եմ բնակեալ ի քաղաքին Սեբաստիա, որ եւ կարի
փափաքմամբ հայցէի յԱստուծոյ. ինձ յիշատակ
աւետարան գրեւ տալ եւ փափագանացս հասնել,
որ եւ ինքն անեղն եւ ամենապարն Աստուած. կա-
տարեաց զփափաքս սրտի իմոյ որ եւ այժմ շնոր-

հեաց ինչ զայս հոգելի մատեանս աստուածային,
որ եւ ես ի հալալ ընչեց իմոյ գնեցի եւ եղի ինձ
յիշատակ հոգւոյ իմոյ. եւ իմ ծնողացն հաւրս
Երրորդութեան եւ մօրս Մարիամին եւ մեր կողակցին
Ղիմաթին եւ որդւոյս Խանակէին եւ Թոռնոյս Մի-
նասին եւ մեր հարսինն Աղիղին, եղբօրս Մինասին
եւ եղբօրորդւոցս Մարկոսին եւ Պողոսին եւ եղբօր
կնոջս Մարիամին եւ այլ մեր ամենայն արեան առ ու
մերձաւորացն, կենդանեացն եւ ննջեցելոցն յիշա-
տակ անջնջելի եւ յաւիտենական մեղ եւ մերոցն
յամենայնիւ Իսկ եթէ որ հանգիստ յայսմ աս-
տուածածաւալ եւ աստուածաբնակ հոգեբուն
աղբիւրի Ս. Աւետարանիս, կարգաւոր կամ օրի-
նակելով, աղաչեմ, աղաչեմ կրկին, զհանգիստացող
յայսմ աստուածաբացիկ տառիս որ եւ մեզ զվերջ
ասացեալ քո զՏէր Թորոս երէցս եւ զմեր ամենայն
արեան առ ու մերձաւորքն, որ զգիրս կարգաւոր
յիշատակէք, ընդ յառաջնոցն եւ ընդ միջնոց ստա-
ցողացն, զմեզ, զյետին ստացողքս, իսկ որ լի բե-
րանով եւ ջերմաւոր սրտիս զաստուածողորմին
ասէ մեզ, եւ աւետարանիս զյետին յիշատակն գրու-
ղին, խաչատուր վարդապետին, գրեալ լիցի ի գիրն
կենդանի եւ յաւիտենական. ամէն: Հայր մեր որ
յեր: Գնեցաւ եւ գրեցաւ յետին յիշատակս ի
Ռ. թուին: — Աստուած ողորմի Յովսէփին հո-
գւոյն, Շ. հրիտանի հոգւոյն, Մինասին, Մարիամին
յիշատակ շուրջառ մի ի Ս. Սարգիս Եկեղեցին,
Աստուած իւրոց վարձահատոյց լինի եւ իւրոց հո-
գւոյն ողորմի, եւ իւրոց մեղացն թողութիւն շնորհէ,
եւ իւրոց կենդանեացն եւ ննջեցելոցն զիւր երկնային
հանգիստն եւ զարքայութիւնն ժառանգել տացէ
ամէն: Հայր մեր:

37.

Ա Ի Ե Տ Ա Ր Ա Ն

1543:

ԹՈՒՆՂԹՈՒՆ 244 (էջ 488): — Մեծ Ուրախութիւն
28X19X5 մմ.: — ԳՐՈՒԹՈՒՆՆԵՐ ԵՐԿԱՅԻՆ: — ՏՈՂԱԲ.
մէն մն սինակ 23 տողք: — ՆՈՒԹՈՒ ԹՈՒՆԹ: — ԿԱԶՄՔ ԿԱ-
ՇԱԿԱՄ ՓԱՅՈՒՆ: — ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ ԿՈՂՔՔ ՓԱՄԸ, ցեցա-
կեր, միջակեր: — ՄԱՆԴԱԼԱԹԵԱՅ ՊԱՇՊԱՆԱԿ՝ սկիզբն
ու վերջն երկերկու թերթ, աւետարան մը: — ՎԵՐՆԱ-
ԳԻՐՔ ՎԿԱՆ: — ԳԻՐՔ ԵՐԿԱՅԻՆ: — ՍԿԶՐԱՅԱՍԻՐ ԵՐ
ԼՈՒՍԱՆՑԱԶԱՐԻՔ անարժէք: — ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՔ՝ ՎԿԱՆ:
— ԽՈՐԱՆՔ՝ սկիզբն տասը հատ, անարժէք: — ԿԻՍԼ-
ՆՈՐԱՆՔ՝ ՎԿԱՆ: — ԳՐՈՂՔ ԳԻՐԿՈՐ արեղայ: — ՍՏԱ-
ՅՈՂՔ ԵԼԿԱԹՈՒՆ: — ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ԶԼՐ (= 992+551=
1543): — ՏԵՂՐ՝ Սեբաստիոյ Դատարան վանք (= ԼՆԱՐ-
ԱԿԱՌ):

Մատեանս է Ա-Երաբան, էջք Մատթէոս.
էջք 147—230 Մարկոս. էջք 233—374
Ղուկաս. էջք 375—478 Յովհաննէս:

ՅԵՇԱՏԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ. Էջ 479 (բռն-
էրէն). «Փառք... Գրեցաւ սուրբ աւետարանս ի
յերկիրս Սեբաստիոյ, ի վանքս Գահուռ, ի դունն
սուրբ Աստուածածնին: Ի թվին ԶԼԲ. ձեռամբ
մեղապարտ Գրիգոր արեղայի. ի խնդրոյ սրբաւոր եւ

եւ Յովհաննու, ի թուականութեան Հայոց 2Ա. ի թագաւորութեան Բրիտանիայական շէնքի, եւ ի հայրապետութեան Տեառն Կոստանդնույ, գրեցաւ սա ձեռամբ իմով նուազաւ խաչատրոյ ի խնդրոյ սրբանեալ կրօնաւորի Կիրակոսի եւ ստացաւ զսա ի յարգար վաստակոց յիշատակ իւր եւ ծնողաց իւրոց եւ ընտանեակ ի վերինն Երուսաղէմ: Արդ որք աւգաթիք ի ամանէ յիշեալք ի Բրիտան. զկիրակոս որ հետեւող եւ Աստուածային գանձոյս եւ զհայրն իւր զԲարեմանուկ եւ զմայրն իւր զՔոյրազատն եւ զհամաւրէն ազգականն զկենդանին եւ զմեռեալն եւ զիս զմեղապարտ գրիչս եւ զծնողն իմ եւ դուք յիշեալ լիջէք առաջի ահեղ ատենին Բրիտանի: Տէր Յիսուս ողորմի Ստեփանոս քահանայի եւ որդւոյ իւրոյ Կոստանդնույ եւ Գորգ քահանայի:

40.

ԱԿԵՏԱՐԱՆ

1595:

ԹՈՒՂԹԻՔ 244 (էջ 488): — ՄԵԾՈՒԹԻՒՆՆ 28X20X6 սնտ.: — ԳՐՈՒԹԻՒՆՆ՝ երկսինն: — ՏՈՂԹ՝ մէն մի սինակ 23 տողք: — ՆԻՒԹ՝ թուղթ: — ԿԱԶՄ՝ կաշնկատ փայտ: — ՀԱՆԳԱՄԱՆՔ՝ քայքայուած: — ՄԱԳԱՂԱԹԵԱՅ ՊԱՇՊԱՆԱՅ՝ մէկ սկիզբը ու վերջը երկու թերթ մագաղաթ, ընտիր փորք միսրոպեան տառերով, ճառքնտիրք մը հատուածներ: — ԳԻՐ՝ բոլորգիր մեծ: ՍԿԶՐԱՅԱՆՔ՝ անարժէք: — ՀՈՒՍԼՆԵԱԶԱՐԴՔ՝ նոյնպէս: — ՄԱՐԱՆԿԱՐԴՔ՝ յոյժ անճաշակ: — ԽՈՐԱՆՔ՝ նախադրութեան եւ համաքարտի: — ԿԻՍԼՆՈՐԱՆՔ՝ 4 հատ.: — ԳՐԻՋ՝ Տէր Կարապետ: — ՍՏԱՅՈՂ՝ Տիգրիկեցի Յովնանէս: — ԺԱՄԱՆԱՅ ՌԻՊՈՂ՝ (1595): — ՏԵՂՐ՝ ճանճին զիւղ Սեքաստիոյ: — ՅՈՇԱՏԱՅՈՒՆՔ՝ ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ էջ 486:

Մատենան է Ա-Երդման, էջք 17—134
Մատթէոս, էջք 137—217 Մարկոս, էջք 219—366 Ղուկաս, էջք 369—485 Յովհաննէս:

ՅԻՇԱՏԱԿԱՅԻՐՈՒԹԻՒՆՔ. «Փառք... արդ գրեցաւ սուրբ աւետարանս ձեռամբ... Տէր Կարապետիս, ի գաւառիս Սեքաստի, ի գեաւղս որ կոչեմ Զանճի, ի գրունս սուրբ առաքելոյն Պաւղոսի, եւ սրբոյն Յակոբայ, առնէ. ի թուականիս Հայոց Ռ եւ Ի. ԽԳ. Յունիս ամսոյ ԻԶ. աւրն, զՀ. յիշն ժաման... յիշեցէք ի յաղաթս ձեր զմեղապարտ գրիչս սորա, եւ զծնողն մեր, եւ զեղբարս իմ զԽաչեղիս... յիշեցէք ի մաքրափայլ յաղաթս ձեր զստացաւղ տառիս աստուածային հաւատարիմ Գրիգորն եւ կենակիցն, որ փափաքող եղեալ աստուծոնակ կտակիս, սիրաւանդ դանձիս, կենաւետարանս Տիգրիկեցի Յովհաննէսի եւ զիւր որդիս որդւոյն Գրիգորն եւ կենակիցուն Ղուկասիս, եւ միւս կազակցուն Պահարին, որ փոխեալ է առ Բրիտան, եւ հարսին Տովմաթին»:

ԹՈՐՈՂՈՍ՝ ԱՐԶԵՊԻՍԿՈՍՈՍ ԳՈՒՇԱԿԵԱՆ
(Շարունակելու):

ՊԱՏՄԱԿԱՆ

ՏԻԳՐԱՆ Բ.

ԵԻ

ՀԱՅ-ԼՈՒԿԱՆԻԼԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐԸ

ՀԱՏՈՒԱԾ Բ.

69Ի ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՏԱՐԻՆ

Գրուիւ Ա.

Միւնչեա Տիգրաւակերտի պաշարումը:

1.

Լուկուլոս կը վճռէ պատերազմ:

Կարիրաի ճակատով (72ին) Լուկուլոս պոնտական բանակը վարատելէ, եւ զՄիհրդատ մինչեւ Հայաստանի սահմանները հետապնդելէ ետքը՝ ետ դարձաւ, Պոնտոսի հարձակաւորն արձակ քաղաքներն առաւ մի առ մի, եւ Միհրդատի մեծափարթամ գանձատունները ձեռք առնուց:

Պոնտոսն այսպէս գրեթէ անաշխատ իրեն հպատակեցընելէ յետոյ, Լուկուլոս իւր զէնքերը երկրին ծովային ու ցամաքային ամրութեանց վրայ դարձուց, որոնք զեւս եւս քաջութեամբ կը դիմադրէին: Պաշարման գործողութիւնները մինչեւ 70 տեւեցին: Քանի հոռմայեցի լեզէններու դիրքը ապահով չէր Պոնտոսի մէջ՝ Լուկուլոս հանգիստ թողուց զՄիհրդատ Հայաստանի մէջ՝ սակայն պաշարման գործողութեանց վերջանալով՝ երբ ամրոցները սկսեւր էին մի առ մի անձնատուր ըլլալ, իսկոյն որոշեց Տիգրանի դեսպանութիւն ղրկելով՝ անկէ Պոնտոսի արքային յանձնումը պահանջել:

Լուկուլոս բոլոր պարագաները լաւ կշռած ու քաջ համոզուած էր, որ իւր այս քայլը գրգռու պիտի ըլլար նոր ու վտանգաւոր պատերազմի մը, եւ այն օտար ու բոլորովին անձանօթ երկրի մը մէջ. վասն զի նա կարող էր գո. շակել որ իւր այս յանդուգն պահանջովը կրնար սէգ Տիգրանի դիրազգած ամբարտաւանութիւնն այնպէս մը վերաւորել, որ նա իրեն բացէ ի բաց մերժէր իւր աներոջ յանձնումը: Սակայն միւս կողմէ եւս համոզուած էր, որ հարկ էր այս արմատական